

Mor Ainaud, model de compromís nacional

Les frases

“Ens estimulava a ser una miqueta més cultes, que vol dir ser una miqueta més civilitzats i per tant més bons patriotes”

Muriel Casals
PRESIDENTA D'ÒMNIUM CULTURAL

“Va treballar molt per la difusió de la història i la cultura catalanes; estudiarem donar el seu nom a un espai públic de la ciutat”

Xavier Trias
ALCALDE DE BARCELONA

“Era un home bo i ponderat, servidor coherent d'ideals i valors; com a historiador va fer una tasca minuciosa”

Joaquim Nadal
PRESIDENT DEL GRUP PSC

Mirador

J.M. Solé i Sabaté
Historiador

Ainaud de Lasarte, insubstituïble

Hi ha qui diu que ningú és insubstituïble; doncs en el cas de Josep Maria Ainaud de Lasarte, s'equivoca.

Ell, quan era un jove universitari, va participar, jugant-se-la —aleshores mataven—, en la lluita en contra el nazisme i el règim franquista aleshores aliat seu, i, posteriorment, fins a la fi del règim, va ser un lluitador per la llibertat i la dignitat humana. Ell és insubstituïble perquè és difícil trobar algú que mai digués no a aconseguir que el gruix de la gent més popular s'iniciés en el coneixement de la nostra història nacional. Al llarg de tota la seva vida l'Ainaud ha estat una molt bona persona. Un home bo, culte i generós que ha viscut per als llibres, a partir dels llibres i que ens ha ensenyat a partir dels seus llibres. Des d'un àmbit en què no s'ha estat just amb ell.

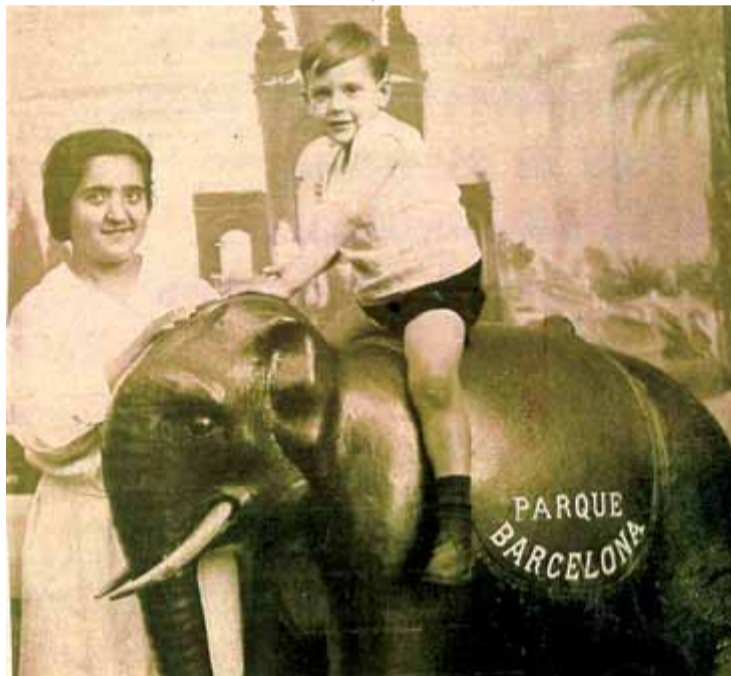
No va ser un professor universitari, malgrat que en tenia molt l'esperit, perquè els anys que va viure la lluita per la vida no el va portar per aquí. Des de la química al dret i d'aquí a la història, el seu món ha estat divulgar amb tota l'honestat del món el coneixement del nostre passat nacional. Ho ha fet des de la revista *Historia*

y *Vida*, on utilitzava un munt de pseudònims, i des de la premsa més variada. I, ja en democràcia, des de la ràdio i la televisió. Ell ha fet més per la consciència nacional que molts dels qui mai no han reconegut la seva tasca, instal·lats en el seu estèril elitisme cultural.

L'Ainaud admirava el seu germà Joan. Orfes tots dos relativament joves, van haver d'espavillar-se ben aviat. Ell en va seguir, del seu germà gran, la petja del saber, però no del món de l'art, sinó el de la cultura en el seu sentit més ampli, i sobretot en el camp de la història.

Actiu antinazi i antifranquista, ho va ser des del nacionalisme democràtic. Mai va abandonar aquest ideari, fins i tot trencant la disciplina de vot; crec que va ser de les primeres vegades que va passar al Parlament, quan en una argücia parlamentària va votar a favor del dret a l'autodeterminació malgrat que el seny del moment del nacionalisme moderat optava per l'abstenció.

Els anys cinquanta i seixanta va anar al rescat de nuclis anarcosindicalistes que havien quedat sense control ni direcció davant la repressió i la defeció d'uns quants que es vengueren

Ainaud de Lasarte al Zoo de Barcelona amb la seva mainadera, quan tenia cinc anys, l'any 1930 ■ MUSEU DEL JOGUET DE CATALUNYA (FIGUERES)

al franquisme, i els reconduí cap al socialisme i nacionalisme català. Algú ho hauria d'estudiar amb rigor i sense apriorismes. I durant anys i anys, amunt i avall del país, tot per la cultura i el redreçament nacional. Des d'ateneus i centres catòlics o obrers

fins a corals, casinos, esplais i diferents entitats. Calia algú. Hom pensava en l'Ainaud. Ho podia fer perquè darrere hi havia la Carme. El seu seny ordenador en tot, vida i obra, música i literatura. Acció i malícia positiva.

La darrera vegada que el vaig

veure, fa uns mesos, en marxar, a en Pep Marin i a mi ens va acomiadar regalant-nos un llibre, a escollir, de la seva boníssima biblioteca. Havia quedat cec, i els llibres “són per llegir”, ens va dir.

Sempre optimista, content, agradable i d'una correcció que et feia sentir bé al seu costat. L'Ainaud havia escrit un munt de llibres, molts de divulgació i alguns de selecta recerca. Va treballar a fons la figura i obra d'en Prat de la Riba. Va ser la primera persona que em va encarregar un llibre, *La història del Foment Martinenc, Ateneu Obrer, del barri del Clot de Barcelona*. El cost el va pagar de la seva butxaca.

L'Ainaud, en Josep Maria, al llarg de la seva vida ha llaurat molt i molt pel país. Alguns fruits del que ell va sembrar els comencem a veure madurar, i molts més que tindrem no haurien estat possibles sense aquest cavaller xerraire, actiu i bondadós. El millor homenatge per a ell segur que és un record afectuós i un somriure de complicitat que vagi de punta a punta, al llarg i ample del nostre país, que ell tant ha estimat. Insubstituïble, però amb un solc molt profund i encara més fecund.

Generós Ainaud

De Josep M. Ainaud de Lasarte se'n pot dir tot, i tot positiu: gran historiador, gran advocat, gran polític, gran patriota, gran cristià, gran senyor, persona elegant de paraula i presència, educat... que ningú no oblidí de remarcar, però, que a més ha estat un dels homes més generosos de Catalunya en aquests últims anys. Hi ha en aquest món dues classes de persones: les que quan t'hi acostes

amb un problema te'l solucionen i les que t'emboliquen i te'n creen de nous i et deixen el cap com un timbal. Ainaud pertanyia a la categoria dels primers. Davant un dubte sobre història, davant la necessitat d'un article periodístic per glossar un fet, una efemèride o una persona, allí hi havia Ainaud, a l'altre cantó del telèfon o a casa seva, que et servia la dada precisa i que mai no tenia un no.

Que ningú es pensi que Ainaud

fos un tou. Projectava sobre persones mortes i vivents que no li feien el pes o que, tot i respectar-les, considerava que en un moment determinat havien actuat malament uns judicis incisius i d'una gran severitat. Després, si ho havia d'escriure, es retenia una mica, però en l'expressió verbal es deixava anar. Havia estat amic de Nèstor Luján i Edmon Vallès, amb els quals coincidí en la redacció d'*Historia y Vida*.

El verb d'aquells homes junts devia fer tremolar la terra.

Ens trucàvem cada any per Nadal. En un dels últims em va explicar que perdía facultats visuals. El vaig anar a visitar a casa seva, al barri de la Sagrada Família. Em va obrir la porta, com altres vegades que hi havia anat, la seva dona, la Carme, una persona sensible, musical, creada expressament per conviure amb Ainaud. Ens vam reunir, ell i jo, en una habitacioneta plena de llibres, seus o d'altres, que ja no podia llegir. Va fer el cor fort perquè quan s'ha estat jovial tota la

vida costa molt que la corda que has donat s'acabi, però el drama de no poder obrir un qualsevol volum o escriure un estudi o un article anava per dins. Em va dir que la Carme li llegia cada dia el diari i algunes novetats d'interès. Va entrar ella a l'estudi, i dreta al seu costat li va tocar el front i li va acaronar els cabells mentre nosaltres parlàvem. Ell deixava fer. Una escena d'amor semblant jo no l'havia vista potser mai, i sense dir res vaig agrair a la Carme, magnífica pianista i cantant, que fos l'exacta intèrpret dels meus sentiments.

Manuel Cuyàs

